

voorbarig om de Duitse farmareuzen te mijden, laat staan af te schrijven. Een blik in de geschiedenis leert dat de bedrijven extreme ups en downs meemaakten, maar telkens overleefden en zichzelf ook telkens wisten te vernieuwen.

SYNTHETISCHE KLEURSTOFFEN

Friedrich Bayer startte in 1863 een kleurstoffabriekje en zag vervolgens de vraag vanuit de textielindustrie explosief toenemen. Bayer introduceerde goedkope synthetische kleurstoffen en groeide uit tot een wereldconcern. Het chemiebedrijf ging door talloze metamorfoses en heeft de nodige smetvlekken. De geschiedenis van Bayer is niet altijd even fraai. Bayer was niet alleen de uitvinder van de aspirine, maar ook van heroïne. De onderneming verkocht de chemische substantie als middel tegen hoofdpijn, keelpijn en zelfs als slaapmiddel voor baby's, zo valt te lezen in het boek *Drugs in het Derde Rijk* van Norman Ohler.

Bayer maakte sinds de jaren twintig deel uit van IG Farben, de belangrijkste producent van de Duitse oorlogsindustrie. Het bedrijf werd na de oorlog door de geallieerden ontbonden. In de fabrieken van Bayer hadden tijdens de oorlog duizenden voornamelijk joodse dwangarbeiders gewerkt. Bayer heeft eind jaren negentig nog geld vrijgemaakt voor de compensatie van voormalige dwangarbeiders. In 1948 werd Bayer-directeur Fritz Ter Meer veroordeeld tot zeven jaar cel voor plundering, slavenarbeid en massamoord. Hij kwam vervroegd vrij en kreeg een toppositie bij Bayer. Zijn rol in de wederopbouw van de chemische industrie in Duitsland na de oorlog wordt hoog aangeslagen.

Ook het blazen van het veel oudere Duitse bedrijf Merck is besmet. Grondlegger ervan is Friedrich Jacob Merck die in 1668 begon als apotheker in Darmstadt. De transformatie van apotheek naar industriële onderneming vond plaats in de negentiende eeuw, in de tijd van Emanuel Merck. Hij zag de commerciële potentie in van zeer zuivere plantaardige ingrediënten,

een 'significant factor' is geweest bij het ontstaan van zijn lymfklierkanker. De rechter had kritische vragen over het feit dat Monsanto al in de jaren negentig was gewaarschuwd voor de kankerverwekkende eigenschappen van de producten. Net als tabaksproducenten eerder heeft Monsanto mogelijk de wetenschap voor zijn karretje gespannen om zijn eigen waarheid te creëren. Het chemieconcern verloor hierdoor een flink deel van zijn beurswaarde omdat aandeelhouders bang zijn voor nieuwe boetes.

Bayer deed het lange tijd prima op de beurs onder de leiding van de Nederlands-Amerikaanse topman Marijn Dekkers. Maar het idee om

Monsanto over te nemen, een bod dat werd voorbereid onder Dekkers, trok een wissel. De beurskoers leed onder twijfels van beleggers en de lijken uit de kast deze zomer zorgden voor een harde landing. De schrik van de claims heeft 15 miljard euro aan beurswaarde doen verdampen.

Aan de zelfstandige toekomst van het 154-jaar oude Bayer wordt door sommige analisten zelfs getwijfeld omdat de koers op het laagste punt in vijf jaar uitkwam. Andere analisten vinden dat Bayer veel te zwaar is afgestraft en dat de aandelen juist nu voor een gunstige prijs te koop zijn.

De problemen moeten niet onderschat worden, maar het is

**BAYER HEEFT
EIND JAREN
NEGENTIG NOG
GELD VRIJGE-
MAAKT VOOR
DE COMPEN-
SATIE VAN
VOORMALIGE
DWANG-
ARBEIDERS**